

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ Π.Σ.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος 2013-2014 εφαρμόστηκε αφενός στην Α΄ Γυμνασίου το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Π.Π. Γ. (σύμφωνα με το αριθμ. 206/29-8-2013 έγγραφο ΥΠΑΙΘ/ΔΕΠΠΣ), αφετέρου στη Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου το Πρόγραμμα Σπουδών των Πιλοτικών Γυμνασίων (σύμφωνα με το αριθμ. 104868/Γ2/13-9-2011 έγγραφο ΥΠΔΒΜΘ).

Στη διαδικασία αξιολόγησης των δύο παραπάνω μορφών του ωρολογίου προγράμματος, ελήφθησαν ιδιαίτερος υπόψη εμπειρικά στοιχεία, όπως προκύπτουν από αναφορές των συναδέλφων εκπαιδευτικών του 1^{ου} ΠΠΓΘ.

Τα Ωρολόγια Προγράμματα εξετάστηκαν σε σχέση με τους ακόλουθους άξονες, όπως εν πολλοίς διαμορφώνονται σύμφωνα με το σχέδιο Αυτοαξιολόγησης της Σχολικής Μονάδας:

- (α) την επιτυχία ανάπτυξης των προβλεπόμενων στόχων
- (β) τη δυνατότητα εφαρμογής των διδακτικών και παιδαγωγικών πρακτικών
- (γ) τις πρακτικές αξιολόγησης των μαθητών
- (δ) τα καινοτομικά χαρακτηριστικά
- (ε) τη λειτουργία των Ομίλων Αριστείας και των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων
- (στ΄) τη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος

Ωρολόγια Προγράμματα και Ανάπτυξη στόχων

Αναφορικά με την ανάπτυξη των στόχων των Προγραμμάτων Σπουδών, η συνολική εκτίμηση είναι ότι οι προβλεπόμενοι στόχοι επιτυγχάνονται επαρκώς και ότι οι μαθητές ανταποκρίνονται πολύ ικανοποιητικά. Θεωρήθηκε μάλιστα ότι τα Ωρολόγια Προγράμματα Σπουδών των ΠΠΓ, συνάδουν με τη φυσιογνωμία και τους στόχους των Πειραματικών Σχολείων.

Επισημάνθηκαν οι δυνατότητες που προσφέρονται σε όλο το εύρος των γνωστικών αντικειμένων, ενώ ιδιαίτερος θετική αναφορά έγινε στα μαθήματα:

- Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας
- των Θρησκευτικών
- της Φυσικής ως εργαστηριακού μαθήματος

- της Τεχνολογίας
- της Πληροφορικής
- των Ξένων Γλωσσών
- καθώς και των βιωματικών δράσεων.

Στο σημείο αυτό διευκρινίζεται ότι στη γενική αυτή αποτίμηση καταγράφεται η συνισταμένη των απόψεων, οι οποίες είναι εύλογο να ποικίλλουν κατά περίπτωση.

Εκ μέρους των συμμετεχόντων στη διαδικασία αξιολόγησης διατυπώνονται, ωστόσο, κάποιες βελτιωτικές προτάσεις.

Πιο συγκεκριμένα:

A) Διερευνώντας την οργάνωση της διδακτέας ύλης με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα, επισημάνθηκε ότι τα χρονικά περιθώρια είναι γενικά πειστικά και ότι η κατανομή των περιεχομένων είναι σε κάποιες περιπτώσεις δυσανάλογα μεγάλη.

B) Διερευνώντας τη λειτουργικότητα του ωρολογίου προγράμματος σε σχέση με τις ανάγκες των πιλοτικών προγραμμάτων, παρατηρήθηκε ότι χρειάζεται περιορισμός της διδακτέας ύλης, δεδομένου ότι η ανάθεση και παρουσίαση εργασιών απαιτεί μεγαλύτερη άνεση.

Συγκεκριμένη αναφορά έγινε και για τον περιορισμό του Μαθήματος της Φυσικής Αγωγής από δίωρο σε τρίωρο, στοιχείο που σύμφωνα με τη διδάσκουσα του μαθήματος δυσχεραίνει την πλήρη ανάπτυξη των στόχων του αντίστοιχου Προγράμματος Σπουδών.

Στο Μάθημα της Μουσικής παρατηρήθηκε ότι, ενώ παλαιότερα υπήρχε απόλυτη ελευθερία στην επιλογή της ύλης, πλέον προτείνονται κάποιες ενότητες ως μη απαραίτητες να διδαχθούν. Οι προτάσεις αυτές χαρακτηρίστηκαν άτοπες, καθώς φαίνεται ότι δημιουργούν ασυνέχεια (αφαιρείται π.χ. ο δίσημος ρυθμός, ενώ διδάσκεται απευθείας ο τρίσημος).

Όσον αφορά την ύλη του προγράμματος σπουδών στο μάθημα των ΤΠΕ, παρατηρήθηκε ότι είναι επικαιροποιημένη και ανοιχτή στον διδάσκοντα και τους μαθητές, στοχεύοντας στον ψηφιακό γραμματισμό αλλά και στην ένταξη των μαθητών σε μια αγορά εργασίας που ζητά συγκεκριμένες γνώσεις σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο της

πληροφορικής, ως προς το επιστημονικό κομμάτι αλλά και ως προς τις δεξιότητες. Βέβαια προϋποθέτει ότι οι καθηγητές Πληροφορικής που διδάσκουν έχουν επιμορφωθεί και γνωρίζουν πως θα ανταποκριθούν διδακτικά σ' ένα τέτοιο απαιτητικό και πολυπρόσωπο πρόγραμμα σπουδών.

Προτείνεται, επίσης, ότι θα μπορούσε να δοθεί ένα επιπλέον κομμάτι στο πρόγραμμα σπουδών όσον αφορά το 3-διάστατο κόσμο των παιχνιδιών και γραφικών που αποτελεί ένα μεγάλο χώρο στην αγορά εργασίας παγκόσμια, ώστε οι μαθητές, έτοιμοι σε γνώσεις αλλά και με δυνατότητες επιλογής και κινήτρων, να διεκδικήσουν το δικό τους επαγγελματικό χώρο. Αυτό το κενό καλύπτεται στο σχολείο με τη δυνατότητα του Ομίλου στο αντικείμενο της Πληροφορικής.

Όσον αφορά στα μαθήματα της Φυσικής, Χημείας και Βιολογίας, παρατηρήθηκε ότι δεν υπάρχουν ουσιαστικές αλλαγές. Ο χαρακτηρισμός της Φυσικής ως εργαστηριακού μαθήματος κρίθηκε εύστοχος και αποτελεσματικός. Επισημάνθηκε ότι οι απαιτήσεις για την κάλυψη της ύλης παραμένουν υψηλές.

Ως προς το μάθημα των Θρησκευτικών, η συνάδελφος Θεολόγος κατέγραψε την αδυναμία μέρους των μαθητών και των γονέων, να κατανοήσουν τη σύνδεση του Μαθήματος των Θρησκευτικών με το Πρόγραμμα Σπουδών, παρά την προφανή επίτευξη των στόχων. Από μια άλλη οπτική, το Πρόγραμμα Σπουδών των Θρησκευτικών χαρακτηρίστηκε σύγχρονο, ενδιαφέρον και επικαιροποιημένο.

Θετική και παιδαγωγικά ουσιαστική χαρακτηρίστηκε η ένταξη του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Γ' Γυμνασίου στις βιωματικές δράσεις, ωστόσο δημιουργεί προβληματισμό ο περιορισμός του χρόνου διδασκαλίας σε μία ώρα καθώς και η κατάργηση της τελικής γραπτής εξέτασης.

Ωρολόγια Προγράμματα και διδακτικές πρακτικές

Ως προς την εφαρμογή των πιλοτικών προγραμμάτων σπουδών, παρατηρήθηκε ότι:

- Προτιμάται η διαθεματική διδασκαλία.
- Ο εκπαιδευτικός, είτε προβλέπεται η χρήση αντίστοιχου διδακτικού εγχειριδίου, είτε όχι, γίνεται ο ίδιος δημιουργός των διδακτικών ενοτήτων με τη χρήση πληροφοριακού υλικού (έντυπου και πολυμεσικού).

- Η ύλη των σχολικών βιβλίων εμπλουτίζεται με δεδομένα από το διαδίκτυο.
- Προάγεται η διερευνητική μάθηση.
- Προκρίνεται η ομαδική/ομαδοσυνεργατική διδασκαλία με τη χρήση φύλλων εργασίας.
- Υλοποιούνται εργαστηριακές ασκήσεις στα μαθήματα Βιολογίας, Φυσικής και Χημείας
- Πραγματοποιούνται διδακτικές επισκέψεις με σκοπό τη βιωματική απόκτηση γνώσεων.

Επιπλέον, γίνονται δειγματικές διδασκαλίες σε φοιτητές, δοκιμάζονται από μέρους τους νέες διδακτικές μέθοδοι και ακολουθούν κριτικές συζητήσεις.

Ως μελέτη περίπτωσης, παρατίθεται η περιγραφική αξιολόγηση του δείκτη 4.2 από τη συνάδελφο της Πληροφορικής:

«Το μάθημα των ΤΠΕ χαρακτηρίζεται από εφαρμογή και πειραματισμό. Η μετασηματισμένη επιστημονική γνώση παρέχεται στο μαθητή όχι με μεταφορά από το δάσκαλο αλλά με πειραματισμό, ανακάλυψη (όπου αυτό είναι εφικτό) και αναζήτηση. Οι μαθητές καλούνται όχι με αντιγραφή και επικόλληση να συνθέσουν νέες γνώσεις, αλλά με προκλήσεις και ανατροπές μέσα στο μάθημα να αναζητήσουν την πληροφορία και να συνθέσουν νέες γνωστικές συνδέσεις. Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες, ώστε να μοιράζονται ιδέες, γνώμες, γνώσεις και εμπειρίες. Κατόπιν μεταφέρουν αυτό στην κοινότητα του τμήματος, της τάξης ή ακόμα και στην κοινότητα του σχολείου. Σε αυτό βοηθούν συνεργατικά υλικά που χρησιμοποιούνται όπως το Google Drive και η κοινωνική πλατφόρμα διαμοιρασμού περιεχομένου Edmodo που έχουν υιοθετήσει οι περισσότεροι καθηγητές στο σχολείο. Χρησιμοποιούνται επίσης web2 εφαρμογές ώστε οι μαθητές και οι δάσκαλοι να μοιράζονται περιεχόμενο που δημιουργούν καθώς και ελεύθερα λογισμικά που δίνουν δυνατότητα για ποικίλες και σύνθετες δημιουργικές διαθεματικές προτάσεις. Οι μαθητές προκαλούνται να γνωρίσουν το κομμάτι του προγραμματισμού και με παράλληλες δράσεις που αναπτύσσονται από έγκριτους οργανισμούς όπως τη δράση «Ωρα κώδικα», ενώ παράλληλα αναπτύσσεται Διαδικτυακή συνείδηση και συμπεριφορά στο Διαδίκτυο με αξιοποίηση παράλληλων δράσεων φορέων».

Ωρολόγια Προγράμματα και Παιδαγωγικές Πρακτικές

Οι παιδαγωγικές εφαρμογές που επιλέγονται συνάδουν, καταρχήν, με τις αντίστοιχες διδακτικές μεθόδους.

Γενικά, σε όλα τα μαθήματα, οι θεματικές ενότητες μελετώνται με ατομικές ή ομαδικές διερευνητικές και βιωματικές δραστηριότητες. Η παραπάνω προσέγγιση:

- Ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη διερευνητικής μάθησης

Ωρολόγια Προγράμματα και Πρακτικές Αξιολόγησης των μαθητών

Για την αξιολόγηση των επιδόσεων χρησιμοποιήθηκαν ποικίλες μορφές αξιολόγησης όπως διαμορφωτική, τεστ, διαγωνίσματα, εργασίες, τελική, portfolio.

Για τη χρήση του portfolio, ως μελέτη περίπτωσης, αναφέρουμε και πάλι το μάθημα της Πληροφορικής:

«Ακολουθείται διαμορφωτική αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, εφόσον οι μαθητές έχουν πάνω στη ψηφιακή πλατφόρμα που χρησιμοποιείται το portfolio τους... Με τα συνεργατικά εργαλεία μπορεί ο δάσκαλος να ελέγξει τη συμμετοχή του καθενός στην ομάδα αφού μετριούνται και καταγράφονται κάθε φορά οι παρεμβάσεις του μαθητή.

Ωρολόγια Προγράμματα και εφαρμογή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων

Η καθημερινή ζωή του σχολείου είναι πλούσια σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε την λειτουργία Ομίλων Αριστείας και την εφαρμογή ποικίλων Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Πολιτιστικά, Αγωγής Υγείας, Αγωγής Σταδιοδρομίας, Περιβαλλοντικά, κλπ).

Έντονη είναι η συμμετοχή των μαθητών μας με την καθοδήγηση των συναδέλφων εκπαιδευτικών και τη στήριξη της Διεύθυνσης του σχολείου σε θεσμοθετημένους μαθητικούς διαγωνισμούς και Συνέδρια υψηλού επιπέδου. Υλοποιούνται ακόμη παιδαγωγικές επισκέψεις σε χώρους πολιτισμού, περιβαλλοντικού, αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος.

Ακολουθούν καλές πρακτικές από το μάθημα της Πληροφορικής:

«Οι μαθητές με τη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ συμμετέχουν σε ποικίλες δράσεις και διαγωνισμούς. Έτσι συμμετέχουν σε θέματα κοινωνικά, πολιτιστικά, αγωγής υγείας και περιβαλλοντικά με πολυμεσικές ψηφιακές προτάσεις, όπως συμμετοχή σε διαγωνισμό βίντεο, φωτογραφίας, γελοιογραφίας, κινούμενης εικόνας (animation), κόμικς, συννεφολέξεων, σχολικής εφημερίδας, δημιουργίας λογότυπου κα.

Η σχολική εφημερίδα αποτελεί πόλο έλξης των μαθητών σε κοινό σκοπό, την ενημέρωση, την κατάθεση απόψεων αλλά και την ψυχαγωγία. Όλα αυτά μέσα από αξιοποίηση γνώσεων από διάφορα γνωστικά αντικείμενα και με ανάπτυξη δεξιοτήτων σε πολλαπλά επίπεδα όπως την αξιολόγηση πηγών, τη χρήση πολυμεσικών εργαλείων καταγραφής και ψηφιακών εργαλείων επεξεργασίας πάντα ελεύθερων λογισμικών.

Επίσης το σχολείο αναπτύσσει προγράμματα κατά του ψηφιακού εκφοβισμού και συμμετέχει σε ποικίλες δημιουργικές δράσεις».

Ωρολόγια Προγράμματα – Συνολική εκτίμηση

Κοινές διαπιστώσεις αποτελούν:

- Το πολύ καλό έως άριστο επίπεδο όλων των τάξεων
- Το Πειραματικό Σχολείο συμβάλλει στην ενίσχυση της γλωσσομάθειας, λόγω της λειτουργίας των αντίστοιχων Ομίλων και της δυνατότητας των μαθητών να συμμετάσχουν στις εξετάσεις του Κρατικού Πιστοποιητικού, εφόσον το επιθυμούν.
- Ανάλογες δυνατότητες δίνει και η αύξηση των ωρών του μαθήματος της Πληροφορικής με τη διεύρυνση της ύλης, την επιλογή των λογισμικών και την πρόσβαση στις εξετάσεις πιστοποίησης ECDL